

Voorstel aan de gemeenteraad

Datum besluitvorming college

4 juni 2024

Portefeuillehouder

dhr. Splinter

Datum vergadering

9 juli 2024

Onderwerp

Voorstel tot het vaststellen van de kadernota 2025.

Aan de raad,

1. Inleiding

Algemeen

Voor u ligt de kadernota 2025 voor het begrotingsjaar 2025 en de meerjarenbegroting 2026-2028. De aanbidding van dit document vindt plaats op grond van de financiële verordening conform artikel 212 van de Gemeentewet.

De kadernota is het moment voor het opvoeren van autonome ontwikkelingen en het initiëren van nieuw beleid. Deze kadernota vormt de opmaat naar de begrotingsbehandeling in november 2024.

In deze kadernota presenteren we de (financiële) uitgangspunten voor het maken van de begroting 2025.

Proces

Om de kaderstellende rol van de gemeenteraad meer te benadrukken is ervoor gekozen om een ophaalsessie te houden waarbij uw raad in de gelegenheid werd gesteld aan te geven welke zaken in 2025 vooral aandacht moeten krijgen. Tijdens de sessie van 21 mei jl. heeft u per fractie aangegeven waar voor u de prioriteiten voor komend jaar liggen, een aantal prioriteiten leest u terug in deze kadernota. Onze reactie op uw inbreng hebben wij opgenomen in bijlage 1.

2. Financiële uitgangspunten begroting 2025 - 2028

Hieronder zijn een aantal uitgangspunten opgenomen die wij zullen hanteren bij het opstellen van de begroting.

Financieel

We staan aan het begin van de nieuwe Planning, Reporting en Control-cyclus voor het jaar 2025. De cyclus wordt gebaseerd op de financiële verordening en ziet er als volgt uit:

- Kadernota 2025 (nu aan de orde)
- Begroting 2025 (raadsvergadering 5 november 2024)
- 1ste Kwartaalrapportage 2025 (RIB mei 2025)
- Bestuursrapportage 2025 (raadsvergadering oktober 2025)
- 3de Kwartaalrapportage 2025 (RIB november 2025)
- Jaarrekening 2025 (raadsvergadering juli 2026)

Structureel begrotingsevenwicht

Structurele lasten moeten gedekt worden met structurele baten. Incidentele meevallers voegen we toe aan de algemene reserve. Voor incidentele tegenvallers is de algemene reserve beschikbaar.

Basis van de ramingen

Als startpunt voor de ramingen van 2025 kiezen we de vastgestelde begroting van 2024. Structurele effecten uit Jaarrekening 2023 en bestuursrapportage 2024 worden hieraan toegevoegd.

Meerjarig beeld

Tegelijk met de begroting 2025 presenteren we een prognose voor de periode 2026-2028. De raming voor 2025 baseren wij op reële cijfers. Meerjarig ramen wij zoals gebruikelijk op het niveau van 2025.

Inflatiecorrectie

Het verwachte inflatiepercentage bedraagt 2,1 % en is gebaseerd op het Centraal Economisch Plan zoals uitgegeven in februari 2024.

Niet alle budgetten worden geïndexeerd. Via een stelpost houden we rekening met een aanvullend budgettair effect dat ontstaat door inflatie.

Gesubsidieerde instellingen

Bij vaststelling van de Kadernota 2024 heeft uw raad aangegeven dat subsidieramingen wel jaarlijkse geïndexeerd worden. Voor de raming van 2025 houden we ook rekening met dit uitgangspunt.

Tariefontwikkeling belastingen en heffingen

In het coalitieprogramma is opgenomen dat we blijven streven naar een zo laag mogelijke belastingdruk.

Onderstaande uitgangspunten zijn in lijn met het beleid zoals dat de afgelopen jaren door uw raad is ingezet en noodzakelijk om de stijgende kosten te kunnen opvangen.

Onroerende zaakbelastingen

Voor 2025 stellen we een inflatiecorrectie voor op de opbrengst van de OZB-heffing van 2,1%.

Forensenbelasting

Voor 2025 stellen we een inflatiecorrectie voor op het tarief forensenbelasting van 2,1%.

Verblijfsbelasting en waterverblijfsbelasting (ook wel toeristenbelasting)

Voor 2025 stellen we een inflatiecorrectie voor op het tarief verblijfsbelasting van 2,1%. Het nieuwe tarief per nacht wordt € 1,40.

Afvalstoffenheffing

Uitgangspunt bij de afvalstoffenheffing is 100% kostendekking. De egalisereserve afvalstoffenheffing maakt onderdeel van de kostenopzet uit, door deze in te zetten voor tariefsverlaging.

Voor de afvalstoffenheffing 2025 stellen wij nu geen tariefwijziging voor. De tariefberekening kan pas gemaakt worden als alle kosten van afval in beeld zijn.

Bij de tariefberekening van afvalstoffenheffing zullen de volgende uitgangspunten gebruikt worden:

- a) Berekening voor het nieuwe jaar mede baseren op ledigingsgegevens in het actuele jaar.
- b) Verwachte saldi in het actuele jaar meewegen bij de tariefstelling voor het nieuwe jaar.
- c) Gespaarde overschotten in afgesloten jaren in twee jaar inzetten voor tarief egalisatie.
- d) Bij de berekening wordt geen rekening gehouden met overheadkosten.
- e) Bij de berekening wordt wel rekening gehouden met BTW.

Rioolheffing

Uitgangspunt bij de rioolheffing is 100% kostendekking. Op basis van het GRP 2020-2025 wordt het tarief jaarlijks aangepast met de inflatiecorrectie. Het verschil tussen kosten en opbrengst van de rioolheffing wordt verrekend met de egalisatievoorziening riolering.

Voor de rioolheffing 2024 stellen wij we een tariefsverhoging voor van € 10,00 plus een inflatiecorrectie van 2,1 %. Dit is conform het vastgestelde GRP (raadsbesluit 12 november 2019).

Bij de tariefberekening van rioolheffing zullen de volgende uitgangspunten gebruikt worden:

- Tariefontwikkeling is gebaseerd op het meerjarige GRP. Hierin worden de kosten voor de komende jaren, de inzet van de voorziening en de nodige rioolheffing op elkaar afgestemd.
- Meerjarig kostendekkende heffing, alle uitgaven die betrekking hebben op riolering worden gecompenseerd met de rioolheffing.
- Eventuele overschotten bij de rioolheffing worden bewaard in de voorziening 'egalisatie rioolheffing'.
- Bij de berekening wordt rekening gehouden met 15 % overheadkosten (overhead bedraagt ongeveer 15% van de totale begroting).
- Bij de berekening wordt rekening gehouden met BTW.
- Rioolheffing wordt kostendekkend gemaakt door het saldo te verrekenen met de voorziening 'egalisatie rioolheffing'.

Renteontwikkeling

We hanteren verschillende rentetarieven voor verschillende functies.

Financiering

De berekening van het financieringstekort geeft de omvang aan van te verwachten nieuwe leningen. Voor het bepalen van de jaarlijkse lasten van deze lening hanteren we 2 % rente.

Kapitaallasten & grondbedrijf

Investerings hebben een lange looptijd. Het rentetarief dat we hierbij gebruiken is 2 %.

Loonkostenontwikkeling

De huidige CAO-gemeenten loopt tot 31 maart 2025. Er is nog geen duidelijkheid over de nieuwe CAO, daarom gaan we uit van de verwachte loonindex van 3,9 % zoals die is opgenomen in het Centraal Economisch Plan van 2024.

Bedrag onvoorzien

Elk jaar nemen we een vast bedrag in de raming op voor onvoorziene lasten. Bedragen kunnen ten laste van dit budget gebracht worden als het voldoet aan deze 3 criteria:

- Onvoorzien
- Onontkoombaar
- Onuitstelbaar

Op grond van de financiële verordening ramen we voor 2025 een budget voor onvoorzien. Evenals andere jaren is dit € 62.000. Uiteraard informeren wij u via de tussentijdse rapportages over de ontwikkeling van deze post.

Vervangingsinvesteringen

In onze raming gaan we ervan uit dat kapitaalgoederen die afgeschreven zijn vervangen worden. Eventueel kunnen kapitaalgoederen langer meegaan dan de technische levensduur aangeeft. Elk jaar beoordelen we of vervanging noodzakelijk is. In de begroting geven we aan welke vervangingsinvesteringen in 2025 aan de orde zullen komen.

3. Financieel perspectief op basis van bestaand beleid

Het startpunt voor het maken van de programmabegroting 2025-2028 is de vastgestelde begroting 2024.

Omschrijving / Jaar	2025	2026	2027	2028*
Saldi bij bestaand beleid (raadsbesluit Programmabegroting 2024)	1.034.183	268.255	458.567	750.811

*) jaar 2028 werd niet in begroting 204-2027 gepresenteerd.

Naar huidig inzicht zal de financiële situatie van decentrale overheden vanaf het jaar 2026 ingrijpend wijzigen. De mei – en septembercirculaires zullen hier naar verwachting meer informatie over geven. Bij het vaststellen van de begroting 2024 hebben we een extra dotatie aan de algemene reserve verwerkt van € 1.000.000 in zowel 2024 als 2025.

Index gemeentelijke heffingen

Bij onderdeel 2 wordt als uitgangspunt opgenomen om de gemeentelijke heffingen met 2,1% te verhogen. Dit heeft een voordelig effect van € 70.309 en dat voordeel dient als algemeen dekkingsmiddel.

Heroverweging bestaande budgetten

De meerjarige kosten- en baten ramingen zijn vergeleken met de ervaringscijfers uit de jaren 2022 en 2023. Het blijkt dat vooral in programma 1 verschillende budgetmutaties nodig zijn om tot realistische ramingen te komen.

De belangrijkste effecten zijn:

- Per saldo hogere kosten Participatiewet uitkeringen van € 245.000
- Een hogere bijdrage van kosten jeugd (behandeling met verblijf) van € 130.000
- Geen kosten meer voor invoering Wet Open Overheid (WOO), raming was € 57.000
- Een lagere bijdrage in de kosten WSW, door verwachte uitstroom van € 127.000

Na het verwerken van zowel de indexatie van gemeentelijke heffingen als het effect van de heroverweging van bestaande budgetten ontstaat een actueel beeld dat als startpunt gepresenteerd kan worden voor het maken van deze Kadernota.

Toekomstige financiële saldi	2025	2026	2027	2028
Saldi bij bestaand beleid (raadsbesluit Programmabegroting 2024)	1.034.183	268.255	458.567	750.811
Effect indexeren gemeentelijke heffingen	70.309	70.309	70.309	70.309
Effect heroverweging bestaande budgetten mei-2024	-227.210	-175.097	-24.959	-8.827
Actueel saldo bestaand beleid	877.282	163.467	503.917	812.293

4. Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen betreffen zaken die wettelijk of contractueel verplicht en niet beïnvloedbaar zijn. Onderstaande zaken beschouwen wij als autonoom en zullen wij in de begroting opnemen.

Autonoom nieuw beleid 2025	Investering	Levensduur	budgettaire effect			
			2025	2026	2027	2028
Meerjarig onderhoudsprogramma buitensport			15.000			
Onderhoud wegen, tranche 2025 (instandhouding huidig areaal)	2.300.000	15jr, 2%rente	0	200.000	200.000	200.000
Onderhoud wegen, tranche 2026 (instandhouding huidig areaal)	2.300.000	15jr, 2%rente	0	0	200.000	200.000
Onderhoud wegen, tranche 2027 (instandhouding huidig areaal)	2.300.000	15jr, 2%rente	0	0	0	200.000
Onderhoud wegen, tranche 2028 (instandhouding huidig areaal)	2.300.000	15jr, 2%rente	0	0	0	0
Kampbrug Well - groot onderhoud			PM	PM	PM	PM
Vervangen ondergrondse afvalcontainers (tlv tarief)				PM	PM	PM
Verkeersborden-databeheer			PM	PM	PM	PM
Vlonder Eendenmeer vervangen	50.000	10jr, 2%rente	0	6.000	6.000	6.000
Reorganisatie RUD			37.000	PM	PM	PM
Vitaliteitsbeleid			10.000	10.000	10.000	10.000
Regio Deal 2025-2028	120.000	1jr, geen rente	120.000			
Informatiseringontwikkelingen volgens extern onderzoek			PM	PM	PM	PM
Den Asseldonk (vormen voorziening voor onderhoud)			119.000	20.000	20.000	20.000
Financieel effect			301.000	236.000	436.000	636.000

Als toelichting hierop merken wij het volgende op:

Meerjarig onderhoudsprogramma buitensport

Het bestaande meerjaren onderhoudsprogramma loopt tot en met 2025. Er wordt gewerkt aan het ontwerp van een nieuw sportpark, maar de realisatie is nog onzeker. Een MJOP voor 2026 – 2030 is mogelijk nodig. Het opstellen van een dergelijk programma kost € 15.000.

Onderhoud wegen - wegenschouw (instandhouding huidig areaal)

Eind 2023 is een wegenschouw uitgevoerd waarbij de kwaliteit en onderhoudstoestand van onze openbare wegen is geïnventariseerd. Op basis van deze wegenschouw is een meerjaren begroting gemaakt voor 4 jaar, om de wegen veilig te kunnen gebruiken. De totale investering in de periode 2025 t/m 2029 bedraagt € 9.200.000.

Kampbrug Well - groot onderhoud

Periodiek worden de kunstwerken binnen onze gemeente geïnspecteerd. In 2023 heeft uw raad een onderzoeksbudget beschikbaar gesteld voor het onderhoud aan de Kampbrug. Hieruit blijken diverse opties om dit onderhoud uit te voeren. Het onderhoud wordt integraal met de opgave voor de hoogwaterbescherming de komende jaren verder uitgewerkt.

Vervangen ondergrondse afvalcontainers (tlv tarief)

Voor aanvang van het nieuwe onderhoudscontract voor ondergrondse containers (medio 2025) vindt er een 0-meting plaats naar de huidige kwaliteit van de containers. Dit kan leiden tot vervangen of reviseren van de containers. In totaal betreft het maximaal 15 ondergrondse containers welke afhankelijk van de uitkomst van de 0-meting vervangen moeten worden. De investering wordt terugverdiend via het tarief afvalstoffenheffing.

Verkeersborden-databeheer

We sluiten aan bij het nationaal dataportaal Wegverkeer (NDW) voor onze bijdrage aan een verbeterd Nationaal WegenBestand (NWB). Hiermee heeft de overheid een totaaloverzicht van o.a. aanwezige verkeersborden, van belang voor bijvoorbeeld het actueel houden van navigatiesystemen. Het programma wordt de basis voor o.a. beheeractiviteiten, verkeersbordenmanagement (op basis van analyses) en maakt dat we op dit onderdeel voldoen aan het landelijk project 'digitalisering Mobiliteitsdata' (wettelijk verplicht per 01-01-2025).

Vlonder Eendenmeer vervangen

Het vlonderpad gelegen aan het Eendenmeer is afgesloten voor gebruik omdat het niet meer veilig is. Onderhoud aan de vlonder is duur en past niet binnen de huidige onderhoudsbegroting. Herstelkosten worden geschat op € 50.000.

Reorganisatie RUD

De minister heeft in 2023 aangegeven dat de toekomstige AMvB-regels geen ruimte meer zullen laten voor de huidige netwerk-organisatievorm van de RUD LN. De RUD LN zal zich moeten door ontwikkelen naar een (semi-)fysieke omgevingsdienst waarbij alle medewerkers in eigen dienst zijn. Volgens het op 18 maart 2024 door het AB van de RUD vastgestelde plan van aanpak moet er in 2025 een bedrijfsplan worden opgesteld en dienen er lopende dit traject ook al verbeteringen en maatregelen doorgevoerd te worden die voor 2025 en 2026 naar verwachting zo'n 3,3 miljoen euro aan extra incidentele kosten met zich zullen brengen. Het deel van deze kosten dat in 2025 voor rekening van de gemeente Bergen zal komen bedraagt € 37.000. De structurele kosten zijn nog niet duidelijk.

Vitaliteitsbeleid

Vitaliteitsbeleid heeft als doel medewerkers gezond en gemotiveerd te houden en uitval door ziekte te voorkomen. Op grond van de CAO bestaat de plicht om samen met de Ondernemingsraad werk te maken van vitaliteitsbeleid. De uitvoeringskosten voor ons als werkgever bedragen € 10.000 per jaar.

Regio Deal 2025-2028

In Regio Deals werken regionale partijen en het Rijk samen als partners om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers (met andere woorden: de brede welvaart) te vergroten. De kracht van de regio is hierbij het uitgangspunt. In het najaar van 2023 hebben de acht gemeenten uit Noord-Limburg gezamenlijk met de provincie een propositie ingediend voor een nieuwe Regio Deal, met een looptijd van 2024 tot en met 2028. Dit is een vervolg op de bestaande regiodeal.

Afstemming over deelname aan projecten uit de Regio Deal zal plaatsvinden op projectbasis. Uitgangspunt is dat elke euro die een regiogemeente bijdraagt een multiplier van 8 zal opleveren, door bijdragen van Rijk, provincie en initiatiefnemers.

Informatisering ontwikkelingen volgens extern onderzoek

In 2024 wordt extern onderzoek gedaan naar de informatisering functie binnen onze gemeente. Het onderzoek zal aanbevelingen bevatten voor verbetering en (door)ontwikkeling. Op dit moment loopt het onderzoek nog.

Den Asseldonk

We hebben een overeenkomst met de exploitant van den Asseldonk. Op basis van de overeenkomst dient de gemeente jaarlijks geld te reserveren voor esthetisch onderhoud. Nu nog noodzakelijk voor de jaren 2024 t/m 2032. Daarnaast maakt het meerjarig onderhoudsplan duidelijk dat met name klein/dagelijks en contractonderhoud fors duurder is dan voorheen in het meerjarig onderhoudsplan, ondanks indexatie.

Bedoeling is om voor het esthetisch onderhoud een voorziening te creëren van € 45.000 op basis van het contract en restant contractjaren. Aan gebruikers, Optisport en gemeente om samen te bepalen waaraan dit uit te geven.

Daarnaast een voorziening van € 160.000 te creëren voor klein/dagelijks en contractonderhoud wat per jaar voor maximaal € 20.000 (1/8) gebruikt mag worden.

Een derde voorziening heeft betrekking op de toegenomen kosten voor groot onderhoud. Dit betreft € 54.000 op basis van het MJOP groot onderhoud.

5a. Ontwikkelingen die volgen uit het coalitieprogramma

De speerpunten van ons beleid zijn verwoord in het coalitieprogramma. In de begroting van 2023 en 2024 is al veel nieuw beleid opgenomen dat op dit moment voorbereid of uitgevoerd wordt. Voor het jaar 2025 stellen wij voor om onderstaande op te nemen in de begroting.

Coalitieprogramma nieuw beleid 2025	Investing	Levensduur	budgettair effect			
			2025	2026	2027	2028
Re-integratiemiddelen			80.000	80.000	80.000	80.000
Herverlichtingsopgave			0	PM	PM	PM
Financieel effect			80.000	80.000	80.000	80.000

Als toelichting hierop merken wij het volgende op:

Re-integratiemiddelen

In het coalitieprogramma is opgenomen dat we investeren in de inwoners die vallen onder de reikwijdte van de Participatiewet. We begeleiden hen naar passend werk en participatie, ook de mensen die tot 'het granieten bestand' behoren. Inmiddels is in 2023 een 0-meting uitgevoerd en zijn alle klanten in beeld gebracht. Dit is het startpunt van de actualisatie van het aanvalsplan Participatiewet welke medio 2024 ge-update zal worden.

De laddertreden van de klanten zijn bepaald en het perspectief van de doelgroep is in kaart gebracht. We willen doorgaan met investeren in deze doelgroep. Daarbij neemt de doelgroep 'banenafpraak' en 'nieuw beschut werken' gestaag toe. Deze groep mensen hebben structureel begeleiding nodig om aan het werk te komen en te blijven. Gemeenten hebben een wettelijk taak dit te organiseren en te bekostigen.

Naast de werkzoekende-kant kent re-integratie, en de arbeidsmarkt in zijn algemeenheid, natuurlijk ook de werkgevers-kant. De afgelopen jaren merken we dat er steeds meer (ondersteunings)vragen komen vanuit de (lokale) werkgevers. Zij ervaren krapte en krijgen vacatures, taken en werkzaamheden steeds moeilijker ingevuld. Ook vanuit die vraag-zijde is het belangrijk dat het aanwezige arbeidspotentieel in het gemeentelijk bijstandbestand de juiste ondersteuning en begeleiding ontvangt, om de werkgevers hierbij in de toekomst mogelijkheden te kunnen bieden.

Herverlichtingsopgave

Op basis van het Beleidsplan openbare verlichting heeft de gemeente de afgelopen jaren middelen beschikbaar gesteld voor de verduurzaming (energiebesparing openbare verlichting) van onze openbare verlichting, dit om te voldoen aan de landelijke doelstelling. In het coalitieprogramma is opgenomen dat de openbare verlichting in 2025 volledig verled moet zijn. Op dit moment wordt er gewerkt aan de berekening van de verdere kosten.

5b. Heroverweging gerealiseerde speerpunten uit het coalitieprogramma

Tegelijk met het in kaart brengen van nieuwe beleidswensen heeft een heroverweging plaatsgevonden van gerealiseerd nieuw beleid. Het nieuwe beleid dat in de jaren 2022 en 2023 door de raad is toegekend is beoordeeld op relevantie en noodzaak. Dit heeft geleid tot onderstaande tabel. Het voorstel is om te bezuinigen op de volgende onderdelen.

Heroverweging gerealiseerd nieuw beleid periode 2022-2024	Investing	Levensduur	budgettair effect			
			2025	2026	2027	2028
Groenblauwe revolutie schoolpleinen						-25.000
Beestenbende				-12.500	-12.500	-12.500
Voorbereidingskrediet groot onderhoud Kampbrug				-3.000	-3.000	-3.000
Veiligheidsdagen Bergen					-15.000	
Financieel effect			0	-15.500	-30.500	-40.500

Als toelichting hierop merken wij het volgende op:

Groenblauwe revolutie schoolpleinen

Via Begroting 2023 is budgetuitbreiding gevraagd van € 25.000 voor het veranderen van de schoolpleinen. Dit is structureel in de begroting verwerkt. Elk jaar wordt één schoolplein aangepakt. Verwacht wordt dat het laatste schoolplein in 2027 wordt gerealiseerd en dat vanaf 2028 het budget niet meer nodig is.

Beestenbende

Via Begroting 2023 is budgetuitbreiding gevraagd van € 12.500 voor de Beestenbende. Ervaringen uit de pilot zijn zeer goed. Een grote groep leerlingen is enthousiast over deelname aan dit project. De kosten bestaan uit aankoop van materialen en het organiseren van een deelnemersdag. We verwachten dat structurele steun vanuit de gemeente niet nodig is. Dit kan projectmatig uitgevoerd worden met een bepaalde interval. Daarom wordt voorgesteld om vanaf 2026 te stoppen met de Beestenbende.

Vorbereidingskrediet onderhoud kampbrug

Via Begroting 2023 heeft de raad ingestemd met het onderzoek naar de Kampbrug. De kapitaallasten van deze investering bedragen € 3.000 per jaar. Omdat het onderhoud aan de Kampbrug past in het project 'groene rivier' kunnen deze kosten overgeheveld worden naar dit project. Dit levert een besparing op van € 3.000 per jaar.

Veiligheidsdagen Bergen

Via Begroting 2023 is budgetuitbreiding gevraagd van € 15.000 voor het organiseren van de Veiligheidsdagen in Bergen. Dit is een tweejaarlijkse activiteit. Onterecht is dit bedrag structureel (jaarlijks) in de begroting verwerkt. Dit houdt in dat het budget voor het jaar 2027 kan vervallen.

6. Overige wensen voor nieuw beleid

Naast de beleidswensen die voortkomen uit wettelijk verplichtingen of uit het coalitieprogramma zijn er nog overige wensen. Deze wensen brengen we hieronder in beeld.

Overige wensen nieuw beleid 2025	Investering	Levensduur	budgettair effect			
			2025	2026	2027	2028
Ontzorging energiebesparing MKB			50.000			
Realisatie Duurzaam Sportpark			PM	PM	PM	PM
Trendsportal			25.000			
Transitie openbare ruimte binnen de dorpskernen 2025	2.000.000	25jr, 2%rente		120.000	120.000	120.000
Transitie openbare ruimte binnen de dorpskernen 2026	2.000.000	25jr, 2%rente			120.000	120.000
Transitie openbare ruimte binnen de dorpskernen 2026	2.000.000	25jr, 2%rente				120.000
Fondsvorming toekomstige transitie openbare ruimte			PM	PM	PM	PM
Vergroening Mosaïque			PM	PM	PM	PM
Financieel effect			75.000	120.000	240.000	360.000

Als toelichting hierop merken wij het volgende op:

Ontzorging energiebesparing MKB

Binnen ons programma VerduurSAMEN2030 zijn we nu nog volop bezig met de verduurzaming van woningen maar we willen langzaamaan de focus meer gaan verleggen naar de andere doelgroepen en daarvan zijn de kleinere ondernemers de belangrijkste (vergeten) doelgroep. Het gaat om in totaal ongeveer 300 ondernemers. Aanpak is gelijk aan het ontzorgen van woningeigenaren. Met eerst een scan van het bedrijfs(pand), onafhankelijk advies en hulp bij het uitvoeren van de maatregelen (offerte vragen, beoordelen offertes en subsidieadvies en eventueel aanvragen). De provincie draagt via een specifieke uitkering mee in de kosten. De provincie dekt 80% van de kosten, de bijdrage van de gemeente bedraagt 20% van de projectkosten. Het totale projectbudget voor 2025 bedraagt € 250.000.

Realisatie Duurzaam Sportpark

Op basis van een motie van de Gemeenteraad (november 2022) wordt gewerkt aan het ontwerp van een duurzaam gezamenlijk sportpark. In oktober 2024 zal aan de gemeenteraad een visie uitspraak gevraagd worden n.a.v. een schetsontwerp en financiële raming.

Trendsportal

Het betreft het voorbereiden en uitvoeren van projecten door Trendsportal, de regio-organisatie Noord-Limburg voor verkeer & vervoer. Ook gemeente Bergen neemt deel aan deze samenwerking tussen 8 Noord-Limburgse gemeenten.

Het gaat om de volgende 8 projecten:

- 1.) De gezonde schoolomgeving
- 2.) Doelgroepenaanpak duurzaam reizen
- 3.) Onderzoek bereikbaarheid dorpen en kernen
- 4.) Realisatie mobiliteitshubs
- 5.) Regionaal netwerk fietsinfra
- 6.) Regionale aanpak deelmobiliteit
- 7.) Regionale aanpak landbouw- en vrachtverkeer door woongebieden
- 8.) Regionale richtlijn nieuwe weginrichting

De bijdrage van € 25.000 betreft de maximale gemeentelijke bijdrage aan bovenstaande projecten. Trendsportal zet in op het vergroten van het budget, door aanspraak te maken op de resterende gelden bij de Provincie Limburg in het kader van de 6de projectenveloppe Investeringsagenda.

Transitie openbare ruimte binnen de dorpskernen

Het areaal van openbare ruimte binnen de komgrenzen stamt voor een groot deel uit de jaren 60 hierin wordt op termijn ook de grootste beheerskosten voorzien. Op dit moment wordt voorzien dat deze openbare ruimte op veel plaatsten gelijktijdig tegen het einde van hun levensduur aanlopen. Dit probleem vraagt om een programmatische reconstructie van een groot areaal binnen de komgrenzen.

De wijze waarop deze transitie zal worden vormgegeven wordt in 2025 uitgewerkt in een nieuw op te stellen en vast stellen "Programma Wegen&Riolering". Dit programma zal voor 6 jaar worden vastgesteld en om de 2 jaar worden geëvalueerd.

Om de oudste delen van het areaal (aangelegd in de jaren 60) in de komende 25 jaar te reconstrueren wordt een totaal investering van € 50.000.000 voorzien. Dit komt neer op een jaarlijkse investering van € 2.000.000 per jaar.

Fondsvorming toekomstige transitie openbare ruimte

Om voortgang te kunnen houden in de transitie openbare ruimte is er een wens om een fonds op te richten. Het fonds wordt periodiek gevuld met een begroot bedrag. Toekomstige investeringslasten kunnen ten laste van dit fonds gebracht worden. Het voordeel hiervan is dat er in een vroeg stadium al ruimte in de begroting gecreëerd wordt om voortgang in het project te behouden. Voor de eerste vier jaar is dekking geregeld om een start te maken met het project. Tegelijkertijd gaan we met de raad de discussie aan om financiële middelen voor de latere periode beschikbaar te maken.

Vergroening Mosaïque

In 2023 is door de raad de wens geuit voor het vergroenen van Mosaïque. Het college heeft aangegeven hiervoor een plan te zullen opstellen. De uitvoeringskosten zijn op dit moment nog niet bekend.

7. Ophaalsessie raad

In de bijeenkomst van 21 mei jl. (ophaalsessie raad) heeft u uw wensen voor 2025-2028 kenbaar gemaakt. In deze kadernota is een aantal van deze wensen opgenomen bij het nieuwe beleid. In bijlage 1 hebben wij onze reactie op de totale ophaalsessie verwoord.

8. Financieel perspectief op basis van bestaand en nieuw beleid

In hoofdstuk 3 van deze kadernota is het financieel perspectief op basis van bestaand beleid geschetst. In hoofdstuk 4 tot en met 7 gaan we achtereenvolgens in op het gevraagde nieuw beleid.

Uitkomst Voorjaarsnota rijk

Het rijk heeft dit jaar versneld de Voorjaarsnota 2024 gepresenteerd. De Voorjaarsnota is de basis voor het schrijven en publiceren van de meicirculaire. Hoewel de cijfers nog niet definitief bekend zijn, kan wel al op basis van huidige inzichten een effect meegenomen worden in de kadernota. Het effect dat we meenemen is gebaseerd op de Voorjaarsnota waarin het Rijk aangeeft de opschalingskorting af te schaffen. Deze korting bedraagt op nationaal niveau € 675 miljoen. Schrappen van deze maatregel levert ons in 2025 een nadeel op van € 208.000 in de jaren daarna levert het een voordeel op tussen de € 750.000 en € 800.000. Genoemde bedragen zijn een eerste inschatting van het effect voor Bergen.

Met inachtneming van het vorenstaande treft u hieronder het financieel perspectief op basis van bestaand – en nieuw beleid aan.

Toekomstige financiële saldi	2025	2026	2027	2028
Actueel saldo bestaand beleid	877.282	163.467	503.917	812.293
Nieuw beleid - autonome ontwikkelingen	-301.000	-236.000	-436.000	-636.000
Nieuw beleid - coalitieakkoord	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Heroverweging gerealiseerd nieuw beleid	0	15.500	30.500	40.500
Nieuw beleid - overige wensen	-75.000	-120.000	-240.000	-360.000
Voorjaarsnota rijk - schrappen opschalingskorting	-208.000	799.000	773.000	762.000
Nieuwe saldi inclusief nieuwe beleidswensen	213.282	541.967	551.417	538.793

9. Extra nieuw beleid

In bovenstaande tabel 'overige beleidswensen' is een drietal zaken opgenomen die nog niet financieel vertaald zijn. Het betreft:

- Realisatie Duurzaam Sportpark
- Fondsvorming toekomstige transitie openbare ruimte
- Vergroening Mosaïque

Tijdens de behandeling van deze Kadernota willen we over deze specifieke projecten met u in overleg treden voordat we voorstellen om dit in de begroting voor het jaar 2025 te verwerken.

10. Tot slot

Zoals eerder opgemerkt is de kadernota de opmaat naar de begroting 2025-2028. We hebben nog geen rekening kunnen houden met de effecten van de meicirculaire en de structurele effecten van de jaarrekening. Daarnaast zullen er mogelijk wijzigingen in wettelijke regelgeving plaatsvinden die effect kunnen hebben op de budgetten, denk hierbij bijvoorbeeld aan effecten van de Hervormingsagenda Jeugd waarmee het Rijk de kosten voor Jeugdzorg wil verlagen.

Met deze kadernota doet u richtinggevende uitspraken waar wij bij het opstellen van de begroting 2025-2028 rekening mee zullen houden.

Communicatie

n.v.t.

Juridische aspecten

n.v.t.

Financiën / fiscale gevolgen

De financiële uitgangspunten worden betrokken bij het opstellen van de programmabegroting 2025-2028.

Voorstel

Wij stellen u voor de kadernota 2025 vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van Bergen (L),

H.H.M. Timmermans
De secretaris

M.H.D. Rauner
De burgemeester

Bijlage(n)

1. Inbreng raadsfracties kadernota tijdens ophaalsessie 21 mei 2024 inclusief reactie college.
2. Overzicht van de reeds gevoteerde kredieten.